

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧИЙН 2023 ОНЫ САҢХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

**Аудитын код:
АРА-2024/01/НА-СТА-ТЕЗ**

Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газрын
дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас: 7033-3141
Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn

Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар
Утас: 7033-2860
Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn

Аудитор Л.Соёлмөнх
Утас: 99051581
Цахим хаяг: Soyolmunkhl@audit.gov.mn
Аудитор А.Пүрэвцэцэг
Утас: 99746363
Цахим хаяг: Purewtsetsega@audit.gov.mn

ЦЭЦЭРЛЭГ ХОТ
2024 он

ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠲᠥᠰᠪᠢ ᠶᠢᠨ
ᠶᠡᠷᠦᠨᠬᠢᠶᠢᠯᠠᠭᠴᠢᠨ
ᠲᠥᠰᠪᠢ ᠶᠢᠨ ᠨᠡᠭᠲᠦᠭᠦᠰᠦᠨ
ᠲᠠᠶᠢᠯᠠᠨᠳᠠᠶᠢᠨ ᠲᠠᠶᠢᠯᠠᠨ

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН /сая төгрөг/

28,833.16

ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН

12,382.09

НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН

86,685.82

ӨМНӨХ ҮЕИЙН
ХУРИМТЛАГДСАН ҮР ДҮН

109,086.18

ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН

125,537.24

ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН

93,365.85

ТАЙЛАНТ ҮЕИЙН
ХУРИМТЛАГДСАН ҮР ДҮН

137,919.34

НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН

137,919.34

ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ
ӨМЧИЙН ДҮН

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ /сая төгрөг/

ТӨСВИЙН ОРЛОГО

ТАТВАРЫН ОРЛОГО

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

16,274.1

18,778.9

ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

3,536.2

2,841.4

ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

50.0

116.4

НИЙТ ОРЛОГО

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

19,860.3

21,736.7

ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА

УРСГАЛ ЗАРДАЛ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

38,880.8

36,458.4

ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

20,283.7

16,202.7

ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

5,728.0

2,411.6

НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН

ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ГҮЙЦЭТГЭЛ

64,892.5

55,072.7

ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧИЛ /сая төгрөг/

НИЙТ ИЛРҮҮЛЭЛТ

965.3 /сая.төг/

11

АЛБАН ШААРДЛАГА

308.8 /сая.төг/

3

ЗАЛРУУЛГА

656.5 /сая.төг/

2

ЗӨВЛӨМЖ

0.0 /сая.төг/

5

ХАРИУЦЛАГА
ТООЦУУЛСАН

1 албан тушаалтан

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч 19

Төсвийн шууд захирагчийн 91 байгууллага

Аймаг, сумдын
ЗДТГ, ИТХ-40

ХТҮГ, СХАА,
БОАЖГ, ОНӨГ,

Өрхийн ЭМТ-3,
Сум дундын ойн
анги-3

Сумдын
ХХС-19

Мал эрсдэлээс
хамгаалах сан-1

Аймаг, сумдын
ОНХС-20,
Халамжийн сан 1

ОНӨААТҮГ-ын 9 байгууллага

Ар Ус Ундарга

Эрдэнэмандал Шилмэл
сүргийн үржлийн төв

Чулуут ахуй
үйлчилгээний төв

Эрдэнэмандал Хөгжлийн
дэд бүтэц

Цөм сүрэг
үржлийн төв

Архангай
орон сууц
корпораци

Хайрхан
Хөгжлийн дэд
бүтэц

Архангайд
үйлдвэрлэв

Ар Саравч

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

1. ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

Аймаг, сумын ЗДТГ–20
Аймаг, сумын ИТХ–20
Өрхийн ЭМТ-3
Сум дундын Ойн анги-3
ХТҮГ-1, БОАЖГ-1, ОНӨГ-1,
Санхүү хяналт аудитын алба-1
[ДҮГНЭЛТ-35 БАЙГУУЛЛАГА](#)
[ТҮҮВЭРТ-15 БАЙГУУЛЛАГА](#)

2. ТӨСӨЛ САН

АЙМАГ, СУМЫН ОНХС–20
ХОРШОО ХӨГЖҮҮЛЭХ САН –19
МАЛ ХАМГААЛАХ САН-1
ХАЛАМЖИЙН САН /ОН/-1
[ДҮГНЭЛТ-1 БАЙГУУЛЛАГА](#)
[ТҮҮВЭРТ-40 БАЙГУУЛЛАГА](#)

3. ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

СУМДЫН ТТЗ-19
[ДҮГНЭЛТ-19 БАЙГУУЛЛАГА](#)

4. ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИТ ҮЙЛДВЭРИЙН ГАЗАР

ОНӨААТҮГ-9
[ДҮГНЭЛТ-9 БАЙГУУЛЛАГА](#)

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын аудитад хамрагдсан байдал

Байгууллагын төрөл	Байгууллага нэгжийн тоо						
	Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр		Дүгнэлтийн хэлбэр			
		Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт	Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
ТШЗ	91	36	55	20	16	-	-
ТТЗ	19	19	-	12	7	-	-
ОНӨҮГ	9	9	-	-	6	1	2
Тайлант оны дүн	119	64	55	32	29	1	2
Өмнөх оны дүн	118	74	44	46	27	-	1
Өсөлт бууралт	1	10	11	(14)	2	1	1

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл /сая.төг/

Төсөв захирагчийн төрөл	Төлбөрийн акт		Зөрчил арилгуулах албан шаардлага		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Зөвлөмж	Залруулсан алдааны дүн		Нийт алдаа зөрчлийн дүн		
ТШЗ	25	60.0	110	1,510.2	2	-	4	7.0	33	2,202.4	174	3,779.6
ТТЗ	1	19.9	10	902.1	4	-	22	482.2	2	269.2	39	1,673.4
ОНӨҮГ	3	3.8	19	611.2	6	96.8	8	65.4	5	86.2	41	863.4
Тайлант оны дүн	29	83.7	139	3,023.5	12	96.8	34	554.6	40	2,557.8	254	6,316.4
Өмнөх оны дүн	23	35.8	195	5,386.5	6	7.2	34	255.3	23	1,074.6	281	6,759.4
Өсөлт, бууралт	6	47.9	(56)	(3,363.0)	6	89.6	-	299.3	17	1,483.2	(27)	(443.0)

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Дүгнэлт 64

Төрийн аудитын байгууллагаас ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудад хийсэн аудитаар 119 байгууллагын санхүүгийн тайлан хамрагдсанаас, 55 тайланг түүвэрт хамруулан, 64 төсөв захирагчийн тайланд санал дүгнэлт хүргүүлсэн.

Өөрчлөлтгүй

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ –20
ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ –12

Хязгаарлалттай

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ –16
ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН
ЗАХИРАГЧ –7
ОНӨААТҮГ-6

Сөрөг дүгнэлт

ОНӨААТҮГ-1
*/Эрдэнэмандал сумын
Шилмэл сүргийн
үржлийн төв/*

1

2

Татгалзсан дүгнэлт

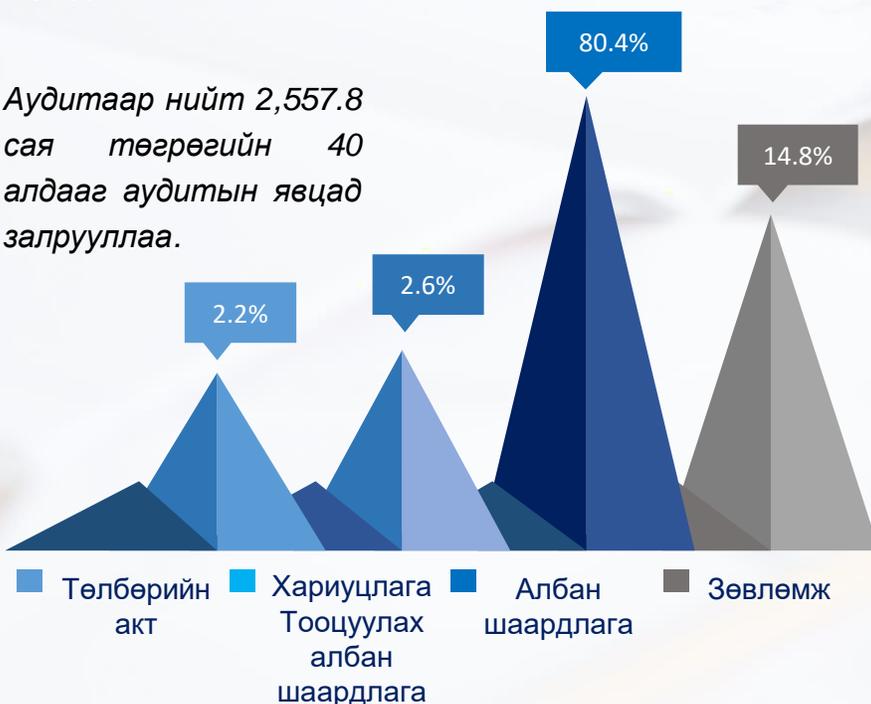
ОНӨААТҮГ-2
*/Цөм сүргийн үржлийн төв
Эрдэнэмандал сумын Ар саравч/*

29

32

Аудитаар нийт 3,758.6 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс, 83.7 сая төгрөгийн 29 төлбөрийн акт тогтоож, 3,023.5 сая төгрөгийн 139 албан шаардлага хүргүүлж, 554.6 сая төгрөгийн 34 зөвлөмж өгч, зөрчил гаргасан 96.8 сая төгрөгийн 12 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах санал хүргүүллээ.

Аудитаар нийт 2,557.8 сая төгрөгийн 40 алдааг аудитын явцад залрууллаа.

Төлбөрийн акт-29
83.7 сая төгрөг

Албан шаардлага-139
3,023.5 сая төгрөг

Хариуцлага тооцох-12
96.8 сая төгрөг

Зөвлөмж-34
554.6 сая төгрөг

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧИЙН ДҮГНЭЛТИЙН ХЭЛБЭР

Аудитын илрүүлэлт

/Сая төгрөг/

	3,779.6	174
Алдаа	2,202.4	33
	1,577.2	141
Зөрчил		

Залруулсан алдаа

/Сая төгрөг/

Буруу тусгасан	2,123.4	28
Орхигдуулсан	79.1	5

Төлбөрийн акт

/Сая төгрөг/

	60.0	25
--	-------------	----

Албан шаардлага

/Сая төгрөг/

	1,510.2	110
--	----------------	-----

Зөвлөмж

/Сая төгрөг/

	7.0	4
--	------------	---

Албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах санал

Зөрчил гаргасан	2
-----------------	----------

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА ТШЗ-ИЙН АУДИТААР ТҮЛХҮҮ ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧИЛ

Үндсэн хөрөнгө:

- Хөрөнгийг шинж чанараар нь үнэлж бүртгэдэггүй данс ангилал зөрүүлэн тусгах
- Хөрөнгийг ОНӨГ-ын шийдвэргүй бэлтгэх
- Зориулалт бус зарцуулан хөрөнгө бэлтгэх
- ОНХС, ОНТХО-аар хийгдсэн ажлыг бүртгэл тайланд тусгадаггүй.

БХНСАХЗ:

- Журмын заалтад нийцүүлэн арга хэмжээг төлөвлөөгүй

Дотоод хяналт:

- Дотоод хяналтыг хэрэгжүүлээгүй

Байгууллагын өмч хамгаалах комисс:

- Хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалтад хяналт тавьдаггүй
- Эд хөрөнгийн хариуцлагын гэрээ байгуулдаггүй.
- Эд хөрөнгийн ашиглалтын картыг тухай бүрт нь шинэчлэн хөтлөдөггүй
- Эд хөрөнгийн тооллогыг хагас бүтэн жилээр хийдэггүй.
- Элэгдлээрээ анхны ертгөө нөхсөн хөрөнгөд тухай бүрт нь арга хэмжээ авч ажилладаггүй

Няравын тайлан:

- Няравын тайланд бараа материалыг орхигдуулан бүртгэдэг
- Санхүүгийн тайлангийн дүн, няравын тайлангаас зөрүүтэй бэлтгэх
- Анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй, дутуу хөтлөгдөх
- Шатахууны зарцуулалтыг жишг норм нормативаар тооцдоггүй
- Бараа материалыг бөөн дүнгээр бүртгэл тайланд тусгах

Цалингийн сангаас:

- Түлээ нүүрсний хөнгөлөлтийг олгох
- Томиллоор ажилласан албан хаагчдад хоолны хөнгөлөлтийг давхардуулан олгох
- Шагнал урамшуулал олгож зориулалт бус зарцуулах
- Үр дүнгийн урамшуулал илүү тооцож олгох

Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал:

- Төлөөлөгчийн үйл ажиллагааны зардлыг хувь дансанд шилжүүлэх
- ГХУСЗ-ын анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу, бараа материалыг няравын тайланд тусгахгүй шууд зардлаар тайлагнах
- Төлөөлөгчдийг чадавхжуулах гадаад дотоодын сургалтад хамруулах нэрээр бөөн дүнгээр 1 байгууллага руу шилжүүлдэг, анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу, үр дүн муутай

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧИЙН ДҮГНЭЛТИЙН ХЭЛБЭР

Аудитын илрүүлэлт

/Сая төгрөг/

	1,673.4	39
Алдаа	269.2	2
	1,404.2	37
Зөрчил		

Залруулсан алдаа

/Сая төгрөг/

Буруу тусгасан	19.9	1
Орхигдуулсан	249.3	1

Төлбөрийн акт

/Сая төгрөг/

	19.9	1
--	------	---

Албан шаардлага

/Сая төгрөг/

	902.1	10
--	-------	----

Зөвлөмж

/Сая төгрөг/

	482.2	22
--	-------	----

Албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах санал

Зөрчил гаргасан	4
-----------------	---

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧИЙН АУДИТЫН ХЯЗГААРЛАЛТТАЙ ДҮГНЭЛТИЙН ҮНДЭСЛЭЛ

ӨНДӨР-УЛААН СУМЫН ТТЗ

- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх сангийн эхний үлдэгдлээс анхан шатны баримтгүй 19.8 сая төгрөгийг хувь хүний дансанд шилжүүлсэн, төрийн сангийн дотоод зарлагын гүйлгээнд хяналт хэрэгжүүлээгүй.
- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 101.0 сая төгрөгийн хугацаа хэтэрсэн зээлийг барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй.

ХОТОНТ СУМЫН ТТЗ

- ✓ Газрын дуудлага худалдааны орлогыг үндэслэлтэй төлөвлөөгүйгээс 53.9 сая төгрөгийн орлого дутуу төвлөрсөн.
- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх санд 32 зээлдэгчтэй холбоотой хугацаа хэтэрсэн нийт 83.6 сая төгрөгийн авлага барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй.

ЖАРГАЛАНТ СУМЫН ТТЗ

- ✓ Тайлант онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн 280.0 сая төгрөгийн 19 төсөл арга хэмжээг бүртгэл тайланд тусгаагүй.
- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 312.0 сая төгрөгийн зээлийн авлагын үлдэгдлийг баталгаажуулаагүй, зээлдэгчдийн бүртгэл, мэдээлэл зөрүүтэй эргэн төлөлтөд тавих хяналт хангалтгүй, зээлийн үлдэгдлийг барагдуулах үр дүнтэй арга хэмжээг авч ажиллаагүй, зөрчлийг давтан гаргасан.

ЭРДЭНЭМАНДАЛ СУМЫН ТТЗ

- ✓ Тайлант онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр Иргэдийн оролцоо малчдын хөгжлийг дэмжих, Малын үйлдэр угсаа сайжруулах дэд хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх хүрээнд тэмцээн, уралдаан зохион байгуулж, шагнал, бэлэг дурсгалын зүйл зэрэг урсгал зардалд 9.0 сая төгрөг, “Шилмэл сургийн үржлийн төв” ОНӨААТҮГ-ын үйл ажиллагааны дэмжлэгт 5.7 сая төгрөг нийт 14.7 сая төгрөгийг ОНХС-аас зориулалт бусаар зарцуулж, өмнөх аудитаас өгсөн шийдвэрийг бүрэн хэрэгжүүлээгүй зөрчлийг давтан гаргасан.
- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх сангаас шинээр байгуулсан “Ар саравч” ОНӨААТҮГ-т Засаг даргын 2023 оны А/56 дугаар захирамж, 202306 дугаартай зээлийн гэрээний дагуу 66.0 сая төгрөгийн зээл олгосон бөгөөд тус зээлийг хувь хүний дансанд шилжүүлэн зарцуулсан

ӨЛЗИЙТ СУМЫН ТТЗ

- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх сангийн тайланд тусгагдсан 256.0 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдлийг зээлдэгч нэг бүртэй тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй, зээлдэгчийн мэдээлэл, бүртгэл нь зөрүүтэй, тайлант оны хүүгийн орлогыг нягтлан бодох бүртгэлд тусгаж тайлагнаагүй байна.

ЦЭНХЭР СУМЫН ТТЗ

- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх сангийн тайланд тусгагдсан 67.8 сая төгрөгийн зээлийн авлагын үлдэгдлийг зээлдэгч нэг бүртэй тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй, зээлдэгчийн бүртгэл, мэдээлэл зөрүүтэй, тайлант оны хүүгийн орлогыг бүртгээгүй, авлагыг барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй.

ТӨВШРҮҮЛЭХ СУМЫН ТТЗ

- ✓ Сумын төсвийн орлогыг 4 нэр төрлийн 18.6 сая төгрөгөөр тасарсан.
- ✓ Хоршоо хөгжүүлэх сангийн 2 зээлдэгчтэй холбоотой 4.9 сая төгрөгийн чанаргүй хугацаа хэтэрсэн зээлийг барагдуулах талаар арга хэмжээ авч ажиллаагүй.

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧИЙН АУДИТААР ТҮЛХҮҮ ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧИЛ

Орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

- Сумын төсвийн орлого нийт дүнгээр давж биелүүлсэн ч орлогыг нэр төрлөөр нь ханган биелүүлдэггүй тасардаг.

Хоршоо хөгжүүлэх сан

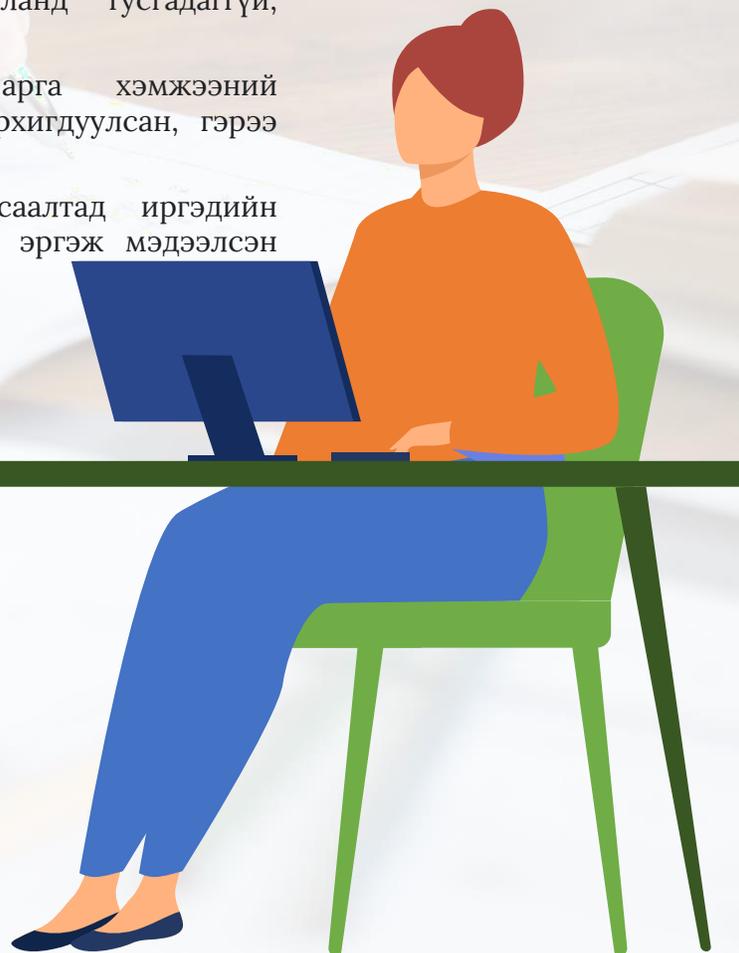
- Хоршоо хөгжүүлэх сангийн чанаргүй хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэл ихтэй.
- Зээлийг барагдуулах арга хэмжээг авч ажиллахдаа нотлох баримтыг үйлддэггүй.
- Жилийн эцэст зээлдэгч нартай тооцоо нийлсэн акт үйлдэж, өр авлагыг баталгаажуулдаггүй
- ХХС-ийн систем дээрх бүртгэл санхүүгийн тайлангийн бүртгэлтэй хоорондоо таардаггүй зөрдөг.

Орон нутгийн хөгжлийн сан

- ОНХС болон ОНТХО-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг бүртгэл тайланд тусгадаггүй, орхигдуулах
- ОНХС-аар хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний гэрээний тусгай нөхцлийг орхигдуулсан, гэрээ дүгнэсэн акт үйлддэггүй.
- ОНХС-аар хэрэгжүүлэх жагсаалтад иргэдийн өгсөн санал багтсан эсэхийг эргэж мэдээлсэн нотлох баримтгүй.

Дотоод хяналт, Шилэн данс

- Дотоод хяналтыг хэрэгжүүлдэггүй,
- Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлээгүй.

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА ОНӨҮГ-ЫН ДҮГНЭЛТИЙН ХЭЛБЭР

Аудитын илрүүлэлт

		/Сая төгрөг/	
863.4		41	
Алдаа	86.2	5	
777.2	36	Зөрчил	

Залруулсан алдаа

		/Сая төгрөг/	
Буруу тусгасан	19.9	1	
2,300.9	2	Орхигдуулсан	

Төлбөрийн акт

		/Сая төгрөг/	
3.8	3		

Албан шаардлага

		/Сая төгрөг/	
611.2	19		

Зөвлөмж

		/Сая төгрөг/	
65.4	8		

Албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах санал

Зөрчил гаргасан	6
-----------------	---

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

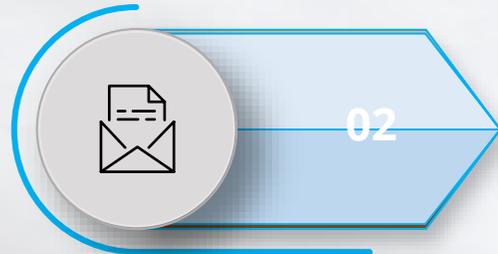
ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА ОНӨҮГ-ЫН АУДИТААР ТҮЛХҮҮ ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧИЛ

01

Нягтлан бодох бүртгэл

- Ашиг муутай, ихэнх нь алдагдалтай ажиллаж байна.
- Нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт тааруу, нэг хүнээр ихэнх нь хөтлүүлдэг.
- Мэргэжлийн нягтлан бодогчгүй.
- Арилжааны олон банканд харилцах данс нээдэг, зарим банкны дансны мэдээллийг бүртгэл тайланд тусгахгүй орхигдуулдаг.
- НБББББичиггүй, бүртгэлээр тавих хяналт сул.
- Анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу, цахим төлбөрийн баримтаар баталгаажуулдаггүй.

02

Өмч хөрөнгө

- Хөрөнгө бэлтгэх зөвшөөрлийг ОНӨГ-ын авдаггүй.
- Өмч хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалтад тавих хяналт сул, алдагдаж, дутагдах эрсдэлтэй.
- Мал амьтаныг нас, зүс, ээмэгний дугаараар дэлгэрэнгүй бүртгээгүй, баримтжуулаагүй, малын "А" данс, нярвын тайлангууд зөрүүтэй тусгагддаг.
- Байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлийг байгуулаагүй.

03

Зардал

- Бизнес төлөвлөгөөнөөс зардлыг хэтрүүлэн зарцуулдаг.
- Цалингийн нэгдсэн сүлжээгүйгээс албан хаагчдын цалин дор дороо харилцан адилгүй тогтоосон.
- Татвар, НДШ дээр өр, авлага үүсгэдэг, өр авлагыг барагдуулах арга хэмжээ авч ажилладаггүй, тооцоо нийлж баталгаажуулахгүй байна.

04

Бусад асуудал

- Дотоод хяналтын нэгжгүй. Санхүүгийн үйл ажиллагаанд тавих хяналт сул
- Аудитад шаардагдах баримт материал, тайлан мэдээг хугацаанд нь чанартай гаргаж ирүүлдэггүй.
- Тайлант оны бизнес төлөвлөгөөг батлуулдаггүй, аймаг, сумын Засаг даргатай гэрээ байгуулдаггүй.
- Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлдэггүй.

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТЕЗ-ИЙН 2023 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТЕЗ-ИЙН ХАРЬЯА БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ШИЛЭН ДАНСНЫ ЗӨРЧИЛ

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

15 байгууллагатай холбоотой нийт 92 мэдээллийг хугацаа хоцроон байршуулж, 82 мэдээллийг огт мэдээлээгүй зөрчил илэрсэнд зөрчлийг арилгуулж, шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах үүднээс 14 албан шаардлагыг, 1 зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна.

ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧ

7 сумын ТТЗ-тай холбоотой нийт 107 мэдээллийг хугацаа хоцроон, 41 мэдээллийг огт мэдээлээгүй зөрчилд аудитаас зөрчлийг арилгуулж, шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангуулан ажиллах 6 албан шаардлага, зөрчлийг давтан гаргасан 1 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлээд байна.

ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИТ ҮЙЛДВЭРИЙН ГАЗАР

Архангайд үйлдвэрлэв, Эрдэнэмандал шилмэл сүргийн төв, Чулуут ахуй үйлчилгээний төв, Ар Ус Ундарга ХХК ОНӨҮГ-ууд нь нийт 8 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 301 мэдээллийг ил тод байршуулаагүй зөрчил илэрсэнд зөрчлийг арилгуулж, шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангуулан ажиллах 2 албан шаардлага, шилэн дансны мэдээллийг огт мэдээлээгүй зөрчил гаргасан, зөрчлийг давсан 2 албан тушаалтанд сахилгын шийтгэл ногдуулах нийт 4 албан шаардлагыг хүргүүллээ.

Аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагын 21.8 хувь буюу 26 байгууллагад шилэн дансны мэдээллийг хугацаа хоцроон мэдээлэх зөрчил давамгайлж байна.

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН 2024 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТЫН СТАТИСТИК МЭДЭЭ

АУДИТАД ХАМРАГДСАН БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО 257

ТӨСВИЙН
ЕРӨНХИЙЛӨН
ЗАХИРАГЧ

1

ТӨСВИЙН
ТӨВЛӨРҮҮЛЭН
ЗАХИРАГЧ

19

ТӨСВИЙН
ШУУД
ЗАХИРАГЧ

226

ТӨРИЙН БОЛОН
ОРОН НУТГИЙН
ӨМЧИТ ААНБ

11

АУДИТЫН ХЭЛБЭР 257

АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ

175

БАЙГУУЛЛАГА

ТЕЗ **1**
ТТЗ **19**
ТШЗ **142**
ТБОНӨҮГ **10**
ТУСГАЙ САН **3**

ХЭСЭГЧИЛСЭН АУДИТ

82

БАЙГУУЛЛАГА

ТШЗ **81**
ТБОНӨҮГ **1**

АУДИТЫН ДҮГНЭЛТИЙН ХЭЛБЭР 175

116

ӨӨРЧЛӨЛТГҮЙ
ДҮГНЭЛТ **66.3%**

55

ХЯЗГААРЛАЛТТАЙ
ДҮГНЭЛТ **31.4%**

3

ТАТГАЛЗСАН
ДҮГНЭЛТ **1.7%**

1

СӨРӨГ
ДҮГНЭЛТ **0.6%**

АУДИТЫН НИЙТ ИЛРҮҮЛЭЛТ 20,247.9 сая төгрөг

ЗАЛРУУЛГА

12,433.4 /сая.төг/

АЛБАН ШААРДЛАГА

6,285.4 /сая.төг/

ХАРИУЦЛАГА
ТООЦУУЛСАН

319.6 /сая.төг/

ТӨЛБӨРИЙН АКТ

168.4 /сая.төг/

ЗӨВЛӨМЖ

1,041.1 /сая.төг/

17 албан тушаалтан

АУДИТААР ИЛЭРСЭН НИЙТ АЛДАА, ЗӨРЧИЛ /салбараар/

ЭРҮҮЛ МЭНД

1,644.7
/сая.төг/

ТӨРИЙН
УДИРДЛАГА

1,572.8
/сая.төг/

БОЛОВСРОЛ

1,349.2
/сая.төг/

СОЁЛ

129.7
/сая.төг/

ХУУЛЬ, БАТЛАН
ХАМГААЛАХ

2,060.0
/сая.төг/

ХӨДӨӨ АЖ
АХУЙ

319.1
/сая.төг/

БУСАД

739.0
/сая.төг/